

ZONDER MEER WULPS...

De tijd van luidsprekers in de vorm van zwarte blokkendozen en melkpakken ligt reeds lang achter ons. Luidsprekers dienen zo klein mogelijk te zijn of anders zo naadloos mogelijk bij het interieur aan te sluiten en dat resulteert in meer kleur en meer creatieve vormen. Dat laatste soms met, maar vooral vaak zonder enig akoestisch voordeel; 'form doesn't necessarily follows function'. Het Estse Estelon produceert luidsprekers die zich nergens wat van aan lijken te trekken. Zeer gevormd en zeker niet bedoeld om zomaar naadloos in een interieur op te gaan.

Het verhaal over het ontstaan van Estelon zal genoegzaam bekend zijn: Vader, een akoestisch ingenieur, zit op een zekere zondagochtend met zijn beide dochters aan de ontbijttafel. Hoe het gesprek precies ging is onbekend, maar de uitkomst is dat wél: onder druk van beide dochters gaat vader zélf luidsprekers produceren. Nu heb ik vaker aan ontbijttafels gezeten en heb derhalve een eigen versie van bovenstaand: vader zit met dochters aan tafel en deelt unilateraal mee dat hij vanaf de volgende ochtend zélf

luidsprekers gaat produceren en dat zijn oogappeltjes hem daarmee gaan helpen, basta! Ik geef toe, dat klinkt een stuk minder romantisch (hey... #doesliefvanmeersbergen!) en misschien projecteer ik iets te veel over hoe ikzelf zoiets zou aanpakken. Meijuffrouw van Meersbergen beschuldigt mij de laatste tijd vaker van allerlei stellingen. En nu we het toch over dochters hebben; mijn stukje rationalisatie doet niets af aan de schoonheid van Alissa en Kristiina, de dochters van Alfred Vassiikov - de man achter Estelon.

Estelon YB

Daar staan ze, in hoogglans zwart, enorm de aandacht te trekken en naarmate de tijd verstrijkt, van groot naar toch wel rank en slank over te gaan: de Estelon YB. Gelanceerd op München 2016 en bedoeld als instapmodel. Nu is 'instapmodel' een understatement; de prijs is serieus te noemen, maar daar komen we later op terug. De YB is een gesloten

drieweg-systeem met een, bijna met zekerheid van Scanspeak afkomstige, 1" beryllium tweeter, een 5,25" middentoner van en een 8" woofer met aluminium conus. De frequentie-weergave volgens opgave is 30 tot 40.000 Hz, met een impedantie van 6 Ohm en een rendement van 86 dB. Maximaal belastbaar tot 150 W met een aanbevolen minimum versterking van 30 W. De luidsprekerkast is van

een composietmateriaal gemaakt en meet 1260 mm x 332 mm x 394 mm. Gewicht per stuk komt op 40 Kg. Het geheel staat ontkoppeld op 4 omgekeerde spikes. De YB wordt aanbevolen voor ruimtes van 16 tot 45 M2. De tweeter en middentoner zijn klassiek 'in het front' gemonteerd, de woofer is laag en in een hoek van ongeveer 45 graden ten opzichte van het front geplaatst. Estelon beveelt aan de YB zo op te stellen dat de woofers naar buiten zijn gericht, maar als dit teveel laag oplevert - de zijwanden van de luisterruimte reflecteren in deze opstelling immers volop mee - kun je de woofers eventueel naar binnen richten om zo het laag wat te temmen.

Opstellen en luisteren

Voor de test stelde importeur More Music los van de YB's de gloednieuwe Moon Audio 700i v2 samen met de Shunyata Research Alpha luidsprekerkabel beschikbaar. De Moon Audio fascineerde dermate dat deze een aparte review zal krijgen - hij is erg mooi! De Shunyata ligt qua prijsklasse misschien te hoog voor deze opstelling maar YOLO, for the sake of music! Als bron diende de Pink Faun 2.16 streamer, 3.32 DAC en Ultra netsnoeren. Ik schuurde tegen kabelschaamte aan...

De opstelling van de YB's had beperkte voeten in de aarde. De eerste opstelling, in de lengte van de kamer (9 x 5 meter) met de woofers naar buiten gericht verliep naar persoonlijke smaak wat moeizaam. Tot mijn grote spijt kijkt één van de YB's recht naar een trap terwijl de ander moet worstelen met een schouw en een forse kast. Het beeld was goed, het midden en hoog ook, maar het laag liet te wensen over. Met het naar binnen richten van de woofers was 95% procent van de problemen opgelost. Dit ten koste van het laagste laag, al is dat voor mij persoonlijk bepaald geen probleem. Het richten van de YB was even wennen. Door de asymmetrische vorm en in mijn geval het hoogglans, is de absolute voorkant wat lastig waar te nemen, dus veel moest op het gehoor gebeuren - en dan vallen die 40 kilo's echt wat tegen...

Eenmaal goed gericht, bracht deze opstelling een krachtig beeld naar voren. Tonaal juist, véél dynamiek en heerlijk groot zonder overdreven te worden en dit alles op een zeer stabiele wijze. Alles stond als een huis. De serieuze aftrap werd een Estlands onderonsje met Arvo Pärt met *Fratres* in de uitvoering voor viool en piano door Gidon Kremer en Keith Jarrett (ECM). Met de workshop 'Opname Klassiek' nog vers in het achterhoofd zal dit stuk een forse uitdaging voor de opnametechnici zijn. Een heel eerlijk... de opname komt er eigenlijk niet goed uit. Bijna nergens ervaar ik de koppeling tussen de viool en piano en waarmee ook een beetje de zwakte van dergelijke systemen als deze getoond worden: soms is een matige productie ook daadwerkelijk een matige productie. Dit los van de uitvoering, die is erg mooi. Mijn vertrouwde Silver Jews stonden gelukkig weer als vanouds in de kamer en vooral 'what is not but could be' van het album 'Lookout Mountain, Lookout Sea' wist mij

nogal te raken. Zanger David Berman kent de klappen de zweep als geen ander, of kan héél goed acteren, maar de bijna wanhoop in z'n stem kwam er erg overtuigend uit. Voor wat betreft dat laatste, 'overtuigend' vat de sessie in deze opstelling goed samen. Nu kunnen we ons natuurlijk afvragen wat dat precies betekent, 'overtuigend'. Simpel... namelijk dat wat je mag verwachten van een set in deze prijsklasse.

Opstelling twee ging over de korte kant van de kamer en ook nu weer wat beperkingen wegens meubels die niet verplaatst morgen worden. Ondanks dat ontstaat er een compleet

nieuwe luidspreker. Eentje die behoorlijk intiem kan zijn. Dit kwam vooral naar voren met solo pianowerk waarmee ik de YB's echt vond schitteren. Satie's 'Trois sonneries de la Rose+Croix' onder de vingers van Noriko Ogawa op een Erard uit 1890 (BIS) gaven een prachtig beeld van klank, bespeling van het instrument en brachten mij het besef dat er in de muzikale traditie ook zo iets als neo-gotiek heeft bestaan. Een aanrader! Hetzelfde geldt voor Imogen Cooper en haar uitvoering van Schumann's Op. 6 Davidsbündlertänze gespeeld op een opvallend snel klinkende Steinway 'D' (Chandos). Cooper weet de uitbundige compositie van een bijna serieus te noemen fundament te voorzien zonder aan expressie in te boeten. Ter vergelijking een tegenhanger in de vorm van Maurizio Baglini die hetzelfde stuk speelt, maar dan op een Fazioli. Wat een verschil! De Fazioli klinkt bijna perfect - voor alle liefhebbers van pianomuziek dan wel pianoklank zou deze opname niet mogen ontbreken (Decca Italy). Baglini speelt enorm muzikaal, legt een bijna net zo serieus fundament maar veel subtieler en lijkt zo een extra laag te ontsluiten. Dit wordt nog meer versterkt door het nét wat anders leggen van accenten en op momenten zich wat meer rubato toe te eigenen. Het roept bij mij af en toe de vraag op of dit de daadwerkelijke interpretatie van Baglini zelf is, of een interpretatie op dit instrument. De existentiële vragen die weergave op hoog niveau kunnen oproepen...

Overdenkend

Dat was misschien een korte omschrijving van het geluid zoals dat door de YB's werd weergegeven, maar de oplettend lezer zal gemerkt hebben dat zeker in de 'korte' opstelling magie heeft plaatsgevonden. Cooper en Baglini hebben eerlijk gezegd dagen aangestaan, puur omdat ik een gevoel van geluk en blijdschap heb ervaren. Dat ik op dit niveau en deze diepte uitvoeringen zowel kan analyseren als ondergaan gebeurt niet vaak. Dit zal specifiek voor niet iedereen interessant zijn, maar het vermogen van de YB's qua weergave iets dergelijks neer te zetten zal dat wél moeten zijn. Ook met jazz heb ik met deze set mijn momenten van geluk gehad. Laat ik het zo samenvatten: de Estelon YB kenmerkt zich door rust en het vermogen autoriteit en detail neer te zetten zonder 'spectaculaire' elementen. Tonaal, en dan zeker in het midden en hoog laten de YB's horen wat er is opgenomen. Als de opname dan ook nog met aandacht is gemaakt, is het feest. Vanaf 17.900 euro per paar is de Estelon YB aan de prijs, en aan de bron, versterking en kabelkant zal ook het nodige moeten worden uitgegeven. Als ik af ga op de Cooper / Baglini ervaring... valt er een prijskaartje aan die ervaring te hangen? En daar zit de crux van dit soort systemen: als het je raakt ben je eigenlijk verloren.

Meer informatie op de website van de importeur
www.moremusic.nl

